

בית המשפט המחוזי מרכז

עפ"ג 44065-04-12 מדינת ישראל נ' דאנו

כב' השופט אברהם טל, אב"ד – סג"נ
בפני
כב' השופט אהרון מקובר

כב' השופטת זהבה בוסתן
המעוררת מדינת ישראל

נגד

המשיב בוריס דאנו

חקיקה שאוזכרה:

[פקודת מס הכנסה \[נוסח חדש\] - לא מרובד: סע' 131, 132, 135\(1\), 189, 189\(ב\), 216\(1\), 216\(4\), 222\(א\)](#)
[חוק העונשין, תשל"ז-1977](#)

מיני-רציו:

* בית המשפט השאיר על כנה החלטת בית משפט השלום לפיה בוטלה הרשעת המשיב לאחר שהורשע בעקבות הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירות על [פקודת מס ההכנסה](#). נפסק, בין השאר, כי במקרה זה קמה למשיב "הגנה מן הצדק". גם אם אין בנימוק זה כדי לגרום לזיכויו של המשיב אין בו רק כדי להשפיע על העונש אלא יש בו, בהצטרף לנימוקים האחרים, כדי להצדיק את ביטול הרשעתו של המשיב.

* עונשין – ענישה – מדיניות ענישה: אי הרשעה

המדינה הגישה ערעור על החלטת בית המשפט השלום לפיה בוטלה הרשעת המשיב, לאחר שהורשע בעקבות הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירות על [פקודת מס ההכנסה](#). המעוררת טוענת, בין השאר, כי לא התקיימו בעניינו של המשיב נסיבות חריגות המצדיקות את ביטול ההרשעה.

בית המשפט פסק כלהלן:

בהתקיים אחריות פלילית, סטייה מחובת הרשעה וענישה היא, ענין חריג ביותר. ניתן לנקוט בה אך במצבים נדירים שבהם, באיזון שבין הצורך במימוש האינטרס הציבורי באכיפה מלאה של הדין, לבין המשקל הראוי שיש לתת לנסיבות האינדיבידואליות של הנאשם, גובר בבירור האינטרס האחרון. כאשר

מתקיים חוסר איזון נוקב בין העניין שיש לציבור באכיפת הדין, לבין עוצמת הפגיעה העלולה להיגרם לנאשם מהרשעתו וענישתו, עשוי בית המשפט להשתמש בכלי הנדיר הנתון בידו ולהימנע מהרשעת הנאשם.

הימנעות מהרשעה היא חריג שיופעל רק בנסיבות חריגות ויוצאות דופן כאשר לא מתקיים יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מההרשעה לבין חומרת העבירה, ובהתחשב בשיקולי ענישה נוספים. שני פרמטרים עיקריים ייבחנו לצורך קבלת החלטה שלא להרשיע נאשם בעבירות שנקבע כי ביצע: א. סוג העבירה, חומרתה ונסיבותיה והאם אפשר בנסיבות אלה לוותר על ההרשעה מבלי שהדבר יפגע באופן חמור באינטרס הציבורי שיש בהרשעה; ב. נסיבותיו האישיות של הנאשם והפגיעה הצפויה לו והאם הנזק הצפוי להיגרם לו עקב ההרשעה הינו כזה הפוגע בסיכווי שיקומו וחורג מהראוי בנסיבות העניין.

במקרה דנן, עיון בהחלטתו של בימ"ש קמא שלא להרשיע את המשיב מעלה שהוא יישם על המקרים ועל המשיב את אמות המבחן שנקבעו לצורך החלטתו כפי שהובאו לעיל. במקרה נושא הערעור מצטרפת להסרת המחדלים הצהרתה של ב"כ המאשימה, אמנם בשלבים המוקדמים של הדיון בכתב האישום המקורי, שאם המשיב יגיש את הדו"חות יוכל לבקש את המרתו של כתב האישום לקנס מנהלי, כפי שנוהגות רשויות המס בדרך כלל בנסיבות דומות.

במקרה זה קמה למשיב "הגנה מן הצדק". גם אם אין בנימוק זה כדי לגרום לזיכויו של המשיב אין בו רק כדי להשפיע על העונש אלא יש בו, בהצטרף לנימוקים האחרים, כדי להצדיק את ביטול הרשעתו של המשיב. מדובר בהליכים לא חוקיים שנקט פקיד השומה, שהוא אחד הגופים הממונים על אכיפת החוק, כאשר הטיל על המשיב קנסות וגבה אותם באמצעות הטלת עיקולים בניגוד לסעיף 189 [לפקודת מס הכנסה](#) ובניגוד להנחיות רשות המיסים, דבר שפגע באופן משמעותי בעסקו של המשיב, שסבל ממצוקה כלכלית גם ללא הטלתם.

יש בנזק משמעותי זה לעסקיו של המשיב, כשהוא מצטרף למצבו הכלכלי ולנזקים שנגרמו לו ע"י הפעולות הלא חוקיות של פקיד השומה, כדי להצדיק את ביטול הרשעתו.

פסק דין

בפנינו ערעור המדינה על החלטת בית משפט השלום ברמלה (כב' השופט ד"ר עמי קובו), מיום 1803.12, [בת"פ 3026/08](#), לפיה בוטלה הרשעת המשיב, לאחר שהורשע ביום 5.5.11 בעקבות הודאתו בכתב אישום מתוקן ב-9 עבירות של אי הגשת דוחות מס לפי [סעיף 216\(4\)](#) [לפקודת מס הכנסה](#) [נוסח חדש] (להלן: "הפקודה"), בקשר עם [סעיף 222\(א\)](#) [לפקודה](#), וכן בשתי עבירות של אי קיום דרישה להגיש הצהרות הון לפי [סעיף 216\(1\)](#) [ביחד עם סעיף 135\(1\)](#) [לפקודה](#).

הערעור הינו כנגד אי-ההרשעה.

עיקרי העובדות:

1. המשיב, יליד 1970, ללא עבר פלילי, היה בתאריכים הרלוונטיים והינו בעל קיוסק שבו הוא מנהל תחנת הימורים של לוטו וטוטו והיה חייב להגיש לפקיד שומה ירושלים דו"חות על הכנסותיו עפ"י [סעיפים 131](#) ו- [132](#) לפקודה, וכן להגיש הצהרות על הונו ונכסיו ליום 31.12.99 וליום 31.12.06 (להלן: "**הצהרות הון**"), כפי שהתבקש ע"י פקיד השומה עפ"י סמכותו מכח [סעיף 135\(1\)](#) לפקודה.

2. עפ"י הנטען בכתב האישום המתוקן, שבו הודה המשיב, הוא לא הגיש במועד לפקיד השומה את הדו"חות לשנות המס 2004-2008, את הדו"חות לשנת המס 2000, 2001 ו- 2002 הוא הגיש בתאריך 26.2.07; את הדו"ח לשנת המס 2003 הוא הגיש בתאריך 23.1.08; את הצהרת ההון ליום 31.12.99 הוא הגיש בתאריך 28.2.07, ואת הצהרת ההון ליום 31.12.06 הוא לא הגיש.

3. בהחלטה מיום 18.3.12 ביטל בימ"ש קמא את הרשעת המשיב, הטיל עליו לבצע של"צ בהיקף של 200 שעות, חייב אותו לחתום על התחייבות בסך 10,000 ₪ להימנע במשך שנה מביצוע כל עבירה לפי הפקודה, והטיל עליו לשלם הוצאות בסכום של 2,000 ₪ לטובת המדינה.

4. בימ"ש קמא הביא בהחלטתו את השיקולים נגד ביטול ההרשעה כדלקמן:

(א) מדובר במספר רב של עבירות בהן הורשע המשיב, שבוצעו במשך תקופה ארוכה.

(ב) אין עוררין על החובה להגיש דו"חות לשלטונות המס שכן בהעדרם לא ניתן לגבות מס אמת.

(ג) קיימת חשיבות לדיווח השוטף במועד ולא באיחור.

- (ד) כשמדובר בדו"חות הכנסה אישיים, הקושי בהגשתם אינו רב שכן אין חובה להגישם באמצעות רו"ח.
5. ביהמ"ש קמא הביא את השיקולים כנגד הרשעתו של המשיב כדלקמן:
- (א) מדובר בעבירה ראשונה של המשיב.
- (ב) חומרת העבירה אינה כזו שלא מאפשרת את סיום ההליך ללא הרשעה.
- (ג) לא הייתה פגיעה של המשיב באחרים ובקופת המדינה.
- (ד) לאור ההחזרים להם זכאי המשיב, אף לא הייתה פגיעה באוצר המדינה.
- (ה) הסבירות שהמשיב יעבור עבירות נוספות נמוכה.
- (ו) המשיב הודה והביע חרטה.
- (ז) הפגיעה במשיב תהיה בלתי מידתית ביחס לחומרת מעשיו.
- (ח) הפגיעה באינטרס הציבורי באי-הרשעה אינה רבה בשל הסרת המחדלים במלואם ע"י המשיב, למרות שהוסרו באיחור ניכר.
- (ט) בשלבים מוקדמים של ההליך הצהירה המאשימה כי אם המשיב יגיש את הדו"חות תהיה פתוחה בפניו הדרך להגיש בקשה להמיר את האישום בקנס מינהלי. לאחר שהמשיב הסיר את המחדלים הבקשה סורבה, מסיבות הנוגעות להיקף כתב האישום ולמספר השנים, ובשל האיחור בהסרת המחדלים.
- יש ליתן משקל רב הן להסרת המחדלים והן להצהרת המאשימה בתחילת ההליך, שבהסתמך עליה הסיר המשיב את המחדלים.

- (י) המשיב הסיר את המחדלים, שילם את הסכומים שנדרש לשלם, והסתבר שמגיעים לו החזרי מס בסך של 48,000 ₪, שטרם הושבו לו.
- (יא) העבירות שביצע המשיב הן מסוג עוון שהעונש המירבי הקבוע לצידן הינו שנת מאסר וקנס.
- (יב) על המשיב הוטלו עיקולים ע"י רשות המיסים, לכאורה בניגוד לדין, שכן [סעיף 189\(ב\)](#) לפקודה אוסר על רשות המיסים להטיל קנסות על נאשם שהוגש נגדו כתב אישום בגין עבירה של אי הגשת דו"ח. הטלת הקנסות והעיקולים גרמו לפגיעה משמעותית בעסקו של המשיב ופעולה זו מקימה לו "הגנה מן הצדק" שיש בה להוביל לסיום ההליך באי הרשעתו.
- (יג) נסיבותיו האישיות של המשיב, שהוא בעל זכויות של לוטו וטוטו, והרשעתו עלולה להוביל לשלילתם ולשבירת מטה לחמו, מצדיקות אי הרשעה.
- (יד) שירות המבחן המליץ על סיום ההליך ללא הרשעה בתוספת ענישה חינוכית ומוחשית כדוגמת צו של"צ בהיקף של 150 שעות, אולם מן הראוי להטיל על המשיב צו של"צ בהיקף 200 שעות.
- (יה) ככלל בעבירות מס ראוי להעדיף את אינטרס ההלימה וההרתעה על פני השיקולים האינדיבידואליים והשיקומיים של הנאשם. אולם במקרה זה, לאור השיקולים האמורים, יש לבכר את השיקול השיקומי. לאור תיקון 113 [לחוק העונשין](#) קיימת אפשרות לסטות ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום.
6. באשר להוצאות קבע בימ"ש קמא כי ההליכים נמשכו תקופה ארוכה מאוד. התקיימו למעלה מ- 20 דיונים מבלי שנוהל הליך הוכחות. המשיב לא התייצב לחלק מהדיונים, לחלקם הוצאו לו צווי הבאה והתבקשו דחיות רבות על ידו

כדי להסיר מחדלים. בנסיבות אלה ראוי להטיל עליו הוצאות, שאינן בגדר עונש נוסף אלא קשורות רק לדחיית הדיונים.

נימוקי הערעור

1. לא התקיימו בעניינו של המשיב נסיבות חריגות המצדיקות את ביטול ההרשעה.
2. עפ"י הפסיקה ההיבט המרכזי בגזירת הדין הינו האינטרס הציבורי ולא ההיבט האינדיבידואלי-שיקומי. ביטול הרשעה הוא חריג ויוצא דופן, בפרט בהרשעת בגיר, וינקט רק כשיש בהרשעה כדי לפגוע פגיעה חמורה בשיקומו, וכשסוג העבירה מאפשר לוותר במקרה המסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים.
3. אין בהרשעת המשיב כדי לפגוע פגיעה חמורה בשיקומו וביטול הרשעתו בנסיבות המקרה פוגע במדיניות הענישה בעבירות מס.
4. המגמה הקיימת בפסיקה מזה שנים היא לא להקל ראש בעבירות המס אלא להחמיר בענישה, הואיל והן הפכו להיות רעה חולה, הגורמת פגיעה קשה למשק, לכלכלה ולמגוון היבטים חברתיים. נפסק כי לאור נפירות עבירות המס והקלות לבצען יש לנקוט בקו מדיניות אחיד וברור ולהרשיע בעבירות מסוג אלה שעבר המשיב.
5. לא מדובר במי שביצע עבירה אחת או במי שאין לו עבר פלילי, שכן הוא הודה כי באופן שיטתי, ובמשך 9 שנים, הוא לא הגיש דו"חות על הכנסותיו ולא קיים דרישות להגיש הצהרות הון לרשות המיסים.
6. פקיד השומה אינו יכול לשום הכנסות של מי שלא הגיש דו"חות לאורך שנים ולגבות מס ראוי ויש בכך משום פגיעה בקופת המדינה. החובה להגיש דו"ח במועד קיימת ללא קשר לשאלה אם קמה למשיב זכות להחזר מס ואין בכך כדי להוות נימוק לאי הרשעה.
7. ביהמ"ש קמא שגה כשקבע שהסבירות שהמשיב יעבור עבירות נוספות נמוכה, לאור העובדה שגם לאחר הגשת כתב האישום המקורי הוא המשיך לבצע עבירות מס.

8. בהצהרת המאשימה על האפשרות שיש למשיב להגיש בקשה להמיר את האישום בקנס מינהלי הציגה המאשימה את זכותו עפ"י חוק, ולא היה בכך כדי להביע עמדה בקשר לשאלה זו.
- במקום להגיש את הדו"חות סמוך למועד הבקשה, הוא הגיש 3 דו"חות ביום 26.2.07, ודו"ח רביעי רק ביום 13.1.08, והמשיך לעבור עוד 7 עבירות של אי הגשת דו"חות והצהרות הון. הסרת המחדלים החלה רק בפברואר 2007, וזאת לגבי עבירות שתחילת ביצוען בשנת 2001.
9. הסרת המחדלים ע"י המשיב נמשכה זמן רב למרות שמדובר בדו"חות אישיים שלא מצריכים ביקורת רו"ח או הוצאה כספית חריגה מהמשיב. נקבע בפסיקה שגם אם הנאשם הסיר את מחדליו, אין הדבר מהווה תחליף לענישה. בנסיבות אלה לא ניתן לומר שהצהרת המאשימה יצרה אצל המשיב ציפייה לסיום הטיפול בכתב האישום המתוקן בקנס מינהלי.
10. לא הוכחה העובדה שעיקולים שבוצעו ע"י רשות המיסים אצל המשיב בוצעו שלא כדין.
11. לא הוכח שהזיכיונות של המשיב יישללו אם יורשע. מהמועד בו הורשע המשיב ביום 5.5.11, ועד מועד הטיעונים לעונש ביום 18.3.12, לא נשללו זיכיונותיו של המשיב למרות הרשעתו ולמרות חקירתו קודם לכן.
12. ביהמ"ש קמא נתן משקל יתר לנסיבותיו האישיות של המשיב בניגוד לפסיקה ולמגמה הנוהגת להחמיר בעבירות מס.

תגובת ב"כ המשיב

1. ביהמ"ש קמא היה ער לכל טענות המערערת, לקח אותן בחשבון והחליט שלא להרשיע את המשיב שכן מדובר במקרה חריג שבו רשות המיסים פעלה בניגוד לחוק, לפסיקה ולהנחיית הביצוע נע/3 שאוסרת על הטלת קנסות ועיקולים, כפי שהוטלו על המשיב, בגין איחורים בהגשת דו"חות והצהרות הון כשמוגש כתב אישום.

- רשות המיסים גרמה בכך נזקים עצומים לעסקו ולתפקודו של המשיב ולחסרון כיס במשך מספר שנים.
2. המשיב הוא נכה צה"ל שלא ניסה להתחמק מתשלום מס, הוא נקלע לתסבוכת כלכלית החל משנת 2000 שגרמה לו לא להגיש דו"חות והצהרות הון בזמן.
3. עקב הטלת הקנסות והעיקולים נמנע מהמשיב לשכור שירותיהם של אנשי מקצוע כדי להגיש דו"חות וכל עוד לא הגיש את הדו"חות נושא כתב האישום המקורי לא יכול היה להגיש את הדו"חות נושא כתב האישום המתוקן שבו הודה.
4. במקרה של המשיב קמה לו "הגנה מן הצדק" בשל פעולתה הלא חוקית של רשות המיסים בהטלת קנסות וגבייתם על ידי הטלת עיקולים חוזרים ונשנים בעסקו.
5. נציגי המאשימה השונים הבטיחו למשיב כי אם יגיש את כל הדו"חות יומר כתב האישום לקנס מינהלי, המשיב ביקש עד יום 10.10.10 להמיר את כתב האישום בקנס מינהלי ועשה מאמצים להסרת המחדלים, וביום 23.11.10 ביקש לעכב את ההליכים.
6. המשיב הסיר את המחדלים והתמשכות הסרתם נגרמה בשל התנהגות רשות המיסים כלפיו, כאשר גבתה ממנו כספים שלא הגיעו לה ועד היום נותרה חייבת לו לפחות 48,000 ₪ כהחזר שלא הוחזר לו.
7. מתנאי ההתקשרות של המשיב עם מפעל והטוטו עולה שהרשעת המשיב תגרום לאי חידוש הזיכיון ממפעל הפיס ואי חידוש הרישיון של הטוטו והדבר יפגע באופן חמור בפרנסת המשיב ומשפחתו שכן הקיוסק שלו הוא עסק קטן שלא יכול להתחרות בחנויות המכולת בסביבתו, כל היתרון שלו הוא בהיותו תחנת הימורים חוקיים ורק עקב כך יש לו זכות קיום כלכלית. רישיונו וזיכיונו של המשיב לא נשלל עד כה מאחר ואף גורם לא ידע על הרשעתו במהלך הדיונים בבימ"ש קמא, שבסופם היא בוטלה.

8. הרשעת המשיב תהיה ענישה לא סבירה ולא מידתית לגביו, מעבר למה שנדרש להגשמת מטרת ההרתעה, שהוגשמה במלואה כאשר המשיב חווה טראומה מעצם ההליכים שננקטו נגדו והסרת המחדלים מלמדת על חרטתו הכנה ועל כך שלא יחזור לבצע עבירות מס בעתיד.
9. האינטרס השיקומי שיש למשיב בכך שיוכל לנהל תחנת הימורים חוקיים בקיוסק שלו אינו רק אינטרס פרטי אלא גם אינטרס ציבורי.
10. המשיב התחרט על מעשיו לא רק במילים אלא גם בכך שהסיר את המחדלים למרות הקשיים שנגרמו לו ע"י רשות המיסים ולאחר הסרתם הוברר שקופת המדינה לא ניזוקה אלא עדיין חייבת לו כספים שלא הוחזרו לו.
11. פסקי הדין שצוטטו ע"י ב"כ המערער בסעיף 15 להודעת הערעור, בהם הורשעו נאשמים שלא הגישו דו"חות לשלטונות מס הכנסה, לא דומים למקרה ולמשיב שבפנינו מהנימוקים שמופיעים בסעיף 15 לעיקרי הטיעון בכתב שהגיש ב"כ המשיב.

דיון והכרעה

1. עפ"י העיקרון המשפטי הרווח, קיומה של אחריות בפלילים לביצוע עבירה מחייבת הרשעה וענישה כחלק מאכיפת הדין, כנגזר ממטרות הענישה וכנדרש מיישום עקרון השוויון של הכל בפני החוק.

ברע"פ 11476/04, מדינת ישראל נגד חברת השקעות דיסקונט בע"מ, [פורסם בנבו], מיום 14.4.10 קבעה כב' השופטת פרוקצ'יה

"בהתקיים אחריות פלילית, סטייה מחובת הרשעה וענישה היא, על כן, ענין חריג ביותר. ניתן לנקוט בה אך במצבים נדירים שבהם, באיזון שבין הצורך במימוש האינטרס הציבורי באכיפה מלאה של הדין, לבין המשקל הראוי שיש לתת לנסיבות

האינדיבידואליות של הנאשם, גובר בבירור האינטרס האחרון. כאשר מתקיים חוסר איזון נוקב בין העניין שיש לציבור באכיפת הדין, לבין עוצמת הפגיעה העלולה להיגרם לנאשם מהרשעתו וענישתו, עשוי בית המשפט להשתמש בכלי הנדיר הנתון בידו ולהימנע מהרשעת הנאשם (ע"פ [2083/96](#) כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997); ע"פ [5102/03](#) מדינת ישראל נ' קליין, פסקה 76 ואילך ([פורסם בנבו], 4.9.2007)).

(וכן ר' ע"פ [3336/10](#) עבדאללה דכוור נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], מיום 10.3.11).

2. הימנעות מהרשעה היא חריג שיופעל רק בנסיבות חריגות ויוצאות דופן כאשר לא מתקיים יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מההרשעה לבין חומרת העבירה, ובהתחשב בשיקולי ענישה נוספים. (ר' למשל: רע"פ [2564/11](#) קנטור נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], מיום 4.4.11; רע"פ [10259/09](#), פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], מיום 1.6.10).

ברע"פ [4079/10](#) אימן ג'בשה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], מיום 23.8.10, נקבע כי

"שורת הדין מחייבת כי מי שהובא לדין ונמצא אשם, יורשע בעבירות שיוחסו לו. זהו הכלל" (ראו: ע"פ [2513/96](#) מדינת ישראל נ' שמש, פ"ד נ(3) 682, 683 (1996)), ואילו "חריג שבחריגים לכלל זה מותיר בידי בית המשפט סמכות להימנע מהרשעה, במקרים יוצאי דופן" (רע"פ [1189/06](#) בר-לב נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו]), 12.9.2006).

3. שני פרמטרים עיקריים ייבחנו לצורך קבלת ההחלטה שלא להרשיע נאשם בעבירות שנקבע כי ביצע:

- א. סוג העבירה, חומרתה ונסיבותיה והאם אפשר בנסיבות אלה לוותר על ההרשעה מבלי שהדבר יפגע באופן חמור באינטרס הציבורי שיש בהרשעה.
- ב. נסיבותיו האישיות של הנאשם והפגיעה הצפויה לו והאם הנזק הצפוי להיגרם לו עקב ההרשעה הינו כזה הפוגע בסיכויי שיקומו וחורג מהראוי בנסיבות העניין.

(ר' [רע"פ 6904/09](#), בלוך נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], מיום 26.11.09):

בע"פ [9150/08](#) מדינת ישראל נ' ביטון, [פורסם בנבו], מיום 23.7.09, קבע כב' השופט א.א.לוי כי

"... להימנעות מהרשעה זיקה הדוקה לשיקומו של נאשם, ברם, עניין זה מבלי להפחית מערכו, הוא רק אחד מבין אדניה של השתת האחריות בפלילים, על הסנקציות הנלוות לה. מרכיבים אחרים, שענינם בפרט בטיב המעשים שבוצעו ובמידת החומרה הטבועה בהם, עשויים להטות את הכף לחובת הנאשם ולהוביל למסקנה כי מן הדין להרשיעו. כאמור, הכלל הוא כי משהוכחה האשמה יש להשית אחריות בפלילים, ונסיבות מקלות שלזכות הנאשם יוכלו, לכל היותר, להצדיק הקלה בעונש הנלווה להרשעה. הימנעות מהרשעה שמורה למקרים מיוחדים בלבד, בהם שוכנע בית-המשפט כי הפגיעה הקשה שתיגרם לנאשם בעטיה של הרשעה, אינה שקולה כלל ועיקר לתועלת הציבורית המעטה שזו תניב. תועלת ציבורית זו אין

כוונתה, אך מובן הוא, לנטייה אחר דעת הקהל או המיית לבו. היא נוגעת לתכליות של הרתעת היחיד והרבים, להעברתו של מסר המוקיע את דבר העבירה ואת מבצעו, ולהקפדה על מדיניות ענישה אחידה המקדמת את יסודות השוויון והוודאות. סיכמה השופטת דורנר בקובעה: "הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים" (שם, בעמ' 342; וראו גם [ע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד\(3\) 685, 689 \(2000\)](#); [ע"פ 9262/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח\(4\) 869, 876 \(2004\)](#); [על"ע 6038/04 ג'ורגי נ' לשכת עורכי-הדין בישראל, פ"ד נט\(6\) 202, 216 \(2005\)](#)). בפרשת כתב הוסיף השופט ש' לויין ומנה מספר קווים מנחים במענה לשאלה אם להימנע מהרשעתו של נאשם לצורך הבטחת שיקומו ובהם, בין היתר, השאלה אם לחובתו עבר מכביד ואם קיים סיכון כי יחזור ויחטא בפלילים; הנסיבות בהן ביצע את מעשה העבירה; מידת הפגיעה של העבירה באחרים; יחסו של הנאשם לעבירה ומידת נכונותו להכיר בפסול שבמעשיו; והשפעותיה של ההרשעה על הנאשם (שם, בעמ' 344).

(וכן ר' [רע"פ 5579/10](#), דוד קריה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], מיום 2.8.10).

ומן הכלל אל הפרט

4. עיון בהחלטתו של בימ"ש קמא שלא להרשיע את המשיב מעלה שהוא יישם על המקרים ועל המשיב את אמות המבחן שנקבעו לצורך החלטתו כפי שהובאו לעיל.
5. ביהמ"ש קמא לא התעלם מחומרתן של עבירות המס והשלכותיהן החברתיות המזיקות, לרבות עבירות של אי הגשת דו"חות והצהרות הון או הגשתן באיחור כפי שעשה המשיב, ומהאינטרס הציבורי שיש בהרשעתו ובענישתו של מי שמבצע אותן (ראה סעיפים 6-7 להחלטת בימ"ש קמא).
6. אף אנו, כמו ביהמ"ש קמא, רואים בחומרה את העבירות של אי הגשת דו"חות והצהרת הון לרשויות המס שמונעות מהן לבחון את חבותם של הנישומים בתשלום מס בקשר לאותן שנות מס ולגבות מהם מס אמת.
7. גם אם המשיב הסיר את המחדלים נושא כתב האישום המתוקן במהלך הדיון בביהמ"ש קמא לא היה בכך לכשעצמו כדי להצדיק את אי הרשעתו שכן עפ"י ההלכה הפסוקה הסרת המחדלים יכולה לגרום להקלה בעונשו של הנאשם ואין בה לכשעצמה לגרום לאי הרשעתו. עם זאת, במקרה נושא הערעור מצטרפת להסרת המחדלים הצהרתה של ב"כ המאשימה, אמנם בשלבים המוקדמים של הדיון בכתב האישום המקורי, שאם המשיב יגיש את הדו"חות יוכל לבקש את המרתו של כתב האישום לקנס מנהלי, כפי שנוהגות רשויות המס בדרך כלל בנסיבות דומות. אמנם, המשיב לא הסיר מיד את מחדליו, לא הגיש מיד את הדו"חות נושא כתב האישום המקורי ואף לא הגיש דו"חות לשנות מס מאוחרות להצהרה הנ"ל אך טענתו שלא עשה כן במועד מוקדם יותר מאחר ולא ניתן הגיש דו"חות לשנות מס קודמות בטרם הוגשו הדו"חות שלפניהם, לא נסתרה.
8. להסרת המחדלים ע"י המשיב מצטרפת העובדה שאינה שנויה במחלוקת לפיה בדיקת הדו"חות ע"י פקיד השומה העלתה שמגיעים למשיב החזרי מס

בסכום של 48,000 ₪ שטרם הוחזרו לו חלף חלוף שנה וחצי מאז שפקיד השומה אישר את זכאותו של המשיב לקבל את הסכום הנ"ל.

9. מבין כל הנימוקים שנמנו ע"י בימ"ש קמא לאי הרשעתו של המשיב נימוק משמעותי ביותר הוא זה שלדעת בימ"ש קמא, וגם לדעתנו, מקים למשיב "הגנה מן הצדק". גם אם אין בנימוק זה כדי לגרום לזיכוי של המשיב אין בו רק כדי להשפיע על העונש אלא יש בו, בהצטרף לנימוקים האחרים, כדי להצדיק את ביטול הרשעתו של המשיב.

מדובר בהליכים לא חוקיים שנקט פקיד השומה, שהוא אחד הגופים הממונים על אכיפת החוק, כאשר הטיל על המשיב קנסות וגבה אותם באמצעות הטלת עיקולים בניגוד ל**סעיף 189 לפקודת מס הכנסה** ובניגוד להנחיות רשות המיסים, דבר שפגע באופן משמעותי בעסקו של המשיב, שסבל ממצוקה כלכלית גם ללא הטלתם.

10. נימוק משמעותי נוסף שגרם לבימ"ש קמא, ובצדק, לבטל את הרשעתו של המשיב הוא הנזק המשמעותי שייגרם לעסקו בגלל הרשעתו כאשר ישללו ממנו הזכויות להפעיל בקיוסק תחנות לוטו וטוטו, שעליהם עיקר פרנסתו. יש בנזק משמעותי זה לעסקו של המשיב, כשהוא מצטרף למצבו הכלכלי ולנזקים שנגרמו לו ע"י הפעולות הלא חוקיות של פקיד השומה, כדי להצדיק את ביטול הרשעתו.

11. עיון בפסקי הדין שהובאו ע"י ב"כ הצדדים בפני ביהמ"ש קמא ובפנינו מעלה שענייניהם לא דומים למקרה ולמשיב נושא הערעור שבפנינו שכן באף אחד מהם אין צירוף נסיבות כה חריגות שמצדיקים ביטול הרשעה חרף החומרה שיש לייחס בהעדרן לאי הגשת דו"חות מס והצהרות הון.

12. בימ"ש קמא לא התעלם מהתמשכות הדיונים ולא רק שלא זקף את חלוף הזמן כנימוק לאי הרשעתו של המשיב אלא חייב אותו, ובצדק, בתשלום הוצאות בגין חלקו בהתמשכות הדיונים.

13. משכך הם פני הדברים צדק בימ"ש קמא כאשר על סמך צירוף כל הנימוקים הנ"ל ונסיבותיו האישיות של המשיב, כמתואר בתסקיר שירות המבחן, קיבל את המלצת שרות המבחן, הגם שאיננה חזות הכל, להימנע מהרשעתו של המשיב שכן הפגיעה באינטרס הציבורי שיש בהרשעתם והענשתם של עברייני מס לא תפגע כתוצאה מביטול הרשעתו של המשיב לעומת הפגיעה המשמעותית והבלתי מידתית שתיגרם לו בנוסף לפגיעות שנפגע.

14. לאור כל האמור לעיל, ובשל צירוף הנסיבות החריגות שהובאו ע"י בימ"ש קמא כמתואר לעיל, לא מצאנו לנכון להתערב בהחלטת בימ"ש קמא שלא להרשיע את המערער ואנו דוחים את הערעור כלפי ביטול הרשעתו. חרף האמור לעיל, אנו מגדילים את מספר שעות השל"צ שעל המשיב לבצע וקובעים כי יבצע 300 שעות של"צ עפ"י תוכנית שרות המבחן. אנו מגדילים את סכום ומשך ההתחייבות שהטיל בימ"ש קמא על המשיב וקובעים שיחתום על התחייבות בסכום של 15,000 ₪ שלא יעבור עבירה על [פקודת מס הכנסה](#) תוך שנתיים מיום החלטת בימ"ש קמא. **המזכירות תשלח פסק הדין לשירות המבחן.** **המשיב יחתום על ההתחייבות במזכירות בימ"ש זה היום.**

ניתן והודע היום כ"ה תמוז תשע"ב, 15/07/2012 במעמד ב"כ הצדדים והמשיב.

זהבה בוסתן, שופטת

אהרון מקובר, שופט

אברהם טל, סג"ן
אב"ד

אברהם טל 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן